

Az ipari forradalom és következményei 1750-1860.

Jellemzői

Kettős forradalomról beszélhetünk: ipari termelés új korszaka és a polgári átalakulás megszilárdulása.

Komplex változás: ipar- és agrárszektor arányának változása, demográfiai robbanás, társadalmi struktúraváltás.

Az európai régióban különböző időpontokban bontakozik ki az ipari forradalom.

Feltétele: szabad munkaerő (bekerítések következményeként jön létre), tömegcikk utáni kereslet, eredeti tőkefelhalmozás (gyarmatokról érkező áruk tömeges feldolgozása új technológiát igényel és az ottani kereslet is a tömeges feldolgozást tesz szükségessé).

Kialakulnak ipari körzetek, tömegtermelés, világpiac, vállalkozó-bérmunkás viszony, urbanizáció.

Új energiaforrások használata.

Új anyagok használata (mesterségesen előállított).

Nagyvállalatok megjelenése.

Találmányok

1723. Kay repülővetélő.

Fonógépek: Hargreaves ("fonó Jenny"), Arkwright, Crompton, Roberts.

Szövőgépek: Cartwright, Jacquard.

Gőzgép: Newcomen (bányaszivattyú), Watt (új univerzális meghajtógép), megjelennek az új energiával hajtott eszterga, gyalu és fűrőgépek (Mandsley).

Gőzhajó: Fulton. (1807)

Gőzmozdony: Stephenson (Rocket).- 1825. – köv.:nehézipar fejl., majd: szerszámipar, szerszámgépek, szabványosítás

Ipari körzetek:

Anglia: Manchester, Liverpool, Birmingham környéke

Franciaország: Normandia, Marne-völgye

Német területek: Szilézia, Szászország

Flandria

USA: Porthsmouth (hajógyártás), Boston (bőripar), Appalach-hegység (nehézipar), Chicago (élelemiszeripar), Pennsylvania (olajtelepek)

Agrárforradalom (új struktúrák és eljárások)

Farmergazdaság kialakulása.

Tőkés bérleti rendszer kialakulása.

"Porosz utas" rendszer.

Gépesítés (gőz hajtóereje itt is megjelenik).

Takarmánynövények termesztése.

Állattenyésztés előtérbe kerül (hús és tejtermékeke), istállózó tartás.

Vetésforgó használata.

Infrastruktúra fejlődése

Bankok megalakulása (hitellehetőséggel segíti a korszerűsítést).
Tőzsde megjelenése (érték, áru), pénzforgalom átalakulása.
Code Commerce 1807. Első az üzleti életet szabályozó törvény.
Szakképzés fejlődése.
Morse: távíró, a sajtó eszközeinek korszerűsödése, a hírek.(1832)
Makadám út (McAdam mérnök tervei alapján).
Vasútépítési láz az iparosodás motorja (Transatlanti vasút építése az USA-ban).

Demográfiai változások

Életkor növekedés.
Népességnövekedés (jobb életkörülmények, járványok visszaszorulása, gyorsabb élelmiszerszállítás).- mezőgazd. Fejl., higiéniai viszonyok javulása, orvostud. Fejl.
Migráció (faluról a városba áramlás, kivándorlás Észak-Amerikába, Ausztráliába).

Társadalmi változások

A társadalom makrostruktúrája változik meg (középosztály kialakulása, munkásság differenciálódása).
Urbanizáció új problémákat vet fel (területi átszerveződés: ellátási és infrastrukturális problémák, a nagyváros azonnali rétegződik).- szegregáció, emigráció
Nyomornegyedek kialakulása a városokban.
Gyerekmunka.
Szigor a munkahelyen (dologházak Angliában).
Pauperizáció.
Elidegenedés (közösségtől és munkától).
Bűnözés, prostitúció megnövekedése (megszűnik a falusi közösség kontrollja).

Th. Malthus

Tanulmány a népesedés törvényéről
Népesség tudományos vizsgálata.
A Föld népessége gyorsabb ütemben növekszik, mint a mezőgazdasági termelés, ezért egy idő után az erőforrások elégtelenné válnak.
Csak a születés szabályozásával és a halálozási arány fenntartásával lehet e problémát megoldani.
Ellenezte a kormány szegények megsegítésére irányuló programját, mivel az felboríthatja az egyensúlyt.
A gazdasági növekedés másik hátráltatójának a túltermelést tekintette (vásárlóerő nem nő a termelés ütemében).